Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Stalna konferencija gradova i opština

Savez gradova i opština Srbije

PRAVNE NOVOSTI

Bilten SKGO za propise od značaja za lokalnu samoupravu

God. III, br. 8— Beograd, 22. april 2020. godine

ZAKON O REGISTRU PROSTORNIH JEDINICA I ADRESNOM REGISTRU

U cilju objedinjavanja Registra prostornih jedinica i Adresnog registra, kao i njihovom prilagođavanju razvoju savremenih informacionih tehnologija i obezbeđivanja ažurnosti podataka Registra prostornih jedinica donet je **Zakon o Registru prostornih jedinica i Adresnom registru** (u daljem tekstu: Zakon) koji uređuje nadležnost, sadržaj, način i postupak vođenja Registra prostornih jedinica i Adresnog registra, kao i način prikupljanja, upravljanja, čuvanja, razmene, korišćenja, održavanja i upotrebe podataka, utvrđivanje i označavanje naziva ulica, objekata i katastarskih parcela kućnim brojevima i druga pitanja od značaja za vođenje Registra prostornih jedinica i Adresnog registra u elektronskom obliku.

Ovim zakonom predviđena su ovlašćenja, dužnosti i odgovornosti državnih organa i organizacija, organa i organizacija autonomne pokrajine, organa i organizacija jedinica lokalne samouprave, ustanova, javnih preduzeća, posebnih organa preko kojih se ostvaruje regulatorna funkcija i pravnih i fizičkih lica kojima su poverena javna ovlašćenja kada koriste podatke iz Registra prostornih jedinica i Adresnog registra. Za sve ono što nije predviđeno ovom zakonom, propisano je da će se primenjivati odredbe drugih zakona, a naročito zakona kojim se uređuje državni premer i katastar, kao i zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

PREGLED NAJVAŽNIJIH ODREDBI KOJE SE ODNOSE NA JLS

REGISTAR PROSTORNIH JEDINICA I ADRESNI REGISTAR

U okviru ovog dela sadržane su odredbe kojima se uređuju nadležnost vođenja Registra prostornih jedinica i Adresnog registra, obaveznost i način korišćenja podataka, vrste prostornih jedinica, osnov za upis i promenu podataka u Registru prostornih jedinica, izmena granice prostorne jedinice, pojam i sadržaj Adresnog registra.

Registar prostornih jedinica je javna evidencija koja sadrži alfa numeričke i geoprostorne podatke o prostornim jedinicama. **Adresni registar** je osnovni i javni registar koji sadrži podatke o ulicama utvrđenim odlukama jedinice lokalne samouprave i kućnim brojevima. Adresni registar sadrži izvorne i preuzete podatke. Izvorni podaci su: naziv ulice, matični broj ulice, vrsta ulice, kućni broj, jedinstveni adresni kod, kao i geoprostorni i istorijski podaci ulica i kućnih brojeva. Preuzeti podaci u Adresni registar su: naziv i matični broj opštine; naziv i matični broj naseljenog mesta; naziv i matični broj katastarske opštine; broj katastarske parcele; broj dela katastarske parcele pod objektom za objekte koji su upisani u bazu podataka katastra nepokretnosti.

Registar prostornih jedinica i Adresni registar vodi i održava Republički geodetski zavod (u daljem tekstu: RGZ).

S obzirom na to da su podaci Registra prostornih jedinica i Adresnog registra javni, predviđeno je da su oni deo

Nacionalne infrastrukture geoprostornih podataka i da se vode u okviru katastra nepokretnosti i vodova, u skladu sa zakonom.

U pogledu obaveznosti i načina korišćenja podataka, Zakon je propisao da se podaci iz Registra prostornih jedinica i Adresnog registra koriste u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronska uprava, odnosno u okviru softverksog rešenja koje omogućava korišćenje elektronskih servisa dostupnih na Servisnoj magistrali organa preko Jedinstvene informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave. Takav podatak Registra prostornih jedinica i Adresnog registra ima dokaznu snagu javne isprave, koju u svom radu koriste državni organi i organizacije, organi i organizacije autonomne pokrajine, organi i organizacije jedinica lokalne samouprave, ustanove, javna preduzeća, posebni organi preko kojih se ostvaruje regulatorna funkcija i pravna i fizička lica kojima su poverena javna ovlašćenja kada koriste podatke iz Registra prostornih jedinica i Adresnog registra. Takođe, propisano je da su organi i organizacije jedinica lokalne samouprave, ustanove, javna preduzeća, kao i druga lica kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja dužna da u obavljanju svojih poslova koriste podatke iz Registra prostornih jedinica i Adresnog registra.

Zakonom je predviđeno da su **vrste prostornih jedinica**: Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave (grad Beograd, grad, opština), gradska opština, katastarski srez, katastarska opština, naseljeno mesto, mesna zajednica, statistički krug, popisni krug i područje biračkog mesta. Pored ovih prostornih jedinica, u Registru prostornih jedinica se vode i prostorne jedinice koje su definisane nomenklaturom statističkih teritorijalnih jedinica (NSTJ), i to: Srbija-sever i Srbija-jug (NSTJ1), regioni (NSTJ2) i oblasti (NSTJ3). Predviđeno je da izuzetno statistički i popisni krug i područje biračkog mesta ne sadrže naziv prostorne jedinice. U zavisnosti od vrste prostorne jedinice, podaci o prostornim jedinicama unose se u Registar prostornih jedinica na osnovu ustava, zakona, uredbe ili akta nadležnog organa. Akt koji je done nadležni organ se bez odlaganja dostavlja Zavodu elektronskim putem, a Zavod unosi podatke u Registar prostornih jedinica i odmah ih objavljuje na svojoj veb prezentaciji.

Utvrđeno pravilo je da granice prostornih jedinica prate granice katastarskih parcela. Međutim, zakon od ovog pravila predviđa izuzetak a to je da granica statističkog kruga, popisnog kruga i područja biračkog mesta ne mora da prati granicu katastarske parcele. Takođe, predviđeno je da ukoliko promena granice prostorne jedinice utiče na promenu oblika i površine katastarske parcele obavezna je izrada elaborata geodetskih radova. Ovaj elaborat se izrađuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje državni premer i katastar.

UTVRĐIVANJE I OZNAČAVANJE NAZIVA ULICA, OBJEKATA I KATASTARSKIH PARCELA KUĆNIM BROJEVIMA

Odlučivanje o nazivima ulica je u nadležnosti JLS. Prema odredbama Zakona, Skupština JLS odlučuje o nazivima ulica u skladu sa zakonom kojim se uređuje lokalna samouprava. U svakom delu naseljenog mesta u kome su izgrađeni stambeni ili poslovni objekti JLS je obavezna da imenuje ulicu. Takođe, obaveza JLS je da održava ulični sistem u naseljenom mestu tako što će svakom stambenom ili poslovnom objektu utvrditi kućni broj. Zakon je propisao da je JLS obavezna da vodi evidenciju svih naziva ulica po naseljenim mestima koja sadrži opis položaja ulice, i da bez odlaganja obavesti RGZ o objavljivanju odluke kojom se vrši promena podataka koji se vode u Adresnom registru. Odluka o utvrđivanju, izmeni ili gašenju naziva ulice, nadležni organ JLS dužan je da dostavi RGZ-u elektronskim putem, bez odlaganja.

U pogledu odredbi koje se odnose na **utvrđivanje naziva novoformiranih ulica**, predviđeno je da je JLS obavezna da kada usvoji planski dokument utvrdi nazive ulica koji su predviđeni planom. Za ulicu koja je formirana na terenu izgradnjom više od deset objekata na parnoj ili neparnoj strani i za koju nije utvrđen naziv, RGZ se zahtevom obraća JLS da se utvrdi naziv ulice. Uz zahtev, RGZ dostavlja JLS i Elaborat uličnog sistema. JLS je u obavezi da utvrdi naziv ulice u roku od 60 dana, međutim ako JLS to ne uradi u navedenom roku, tada RGZ obaveštava ministarstvo koje vrši nadzor nad primenom ovog zakona, koje u roku od 5 radnih dana treba da formira komisiju u čijem sastavu učestvuju i predstavnici ministarstva nadležnog za poslove lokalne samouprave, odnosno za teritoriju autonomne pokrajine nadležni organ autonomne pokrajine. Komisija utvrđuje naziv ulice u roku od 30 dana od dana obrazovanja komisije i kada donese odluku o utvrđivanju ulice o o tome obaveštava RGZ i JLS na čijoj teritoriji se nalazi ulica. Odluka Komisije o utvrđivanju naziva ulice

objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

U slučaju kada se ulica prostire granicom dva susedna naseljena mesta u kojima kućni brojevi na parnoj strani pripadaju jednom naseljenom mestu, a kućni brojevi na neparnoj strani drugom naseljenom mestu, Zakonom je predviđeno da naziv ulice mora biti isti u oba naseljena mesta. Ako ulica, u navedenom slučaju, ima različite nazive, RGZ dostavlja nadležnim JLS dopis sa primedbom da postoji greška u nazivu ulice koju treba ispraviti.

Po imenovanju ulice, JLS je dužna da obavesti stanovnike naseljenog mesta o donetoj odluci, kao i da istu objavi u jednom lokalnom listu i na svojoj veb prezentaciji.

Donošenje rešenja o utvrđivanju kućnih brojeva po odluci JLS je u nadležnosti RGZ-a, kao i dodeljivanje matičnog broja ulici.

Zakonom je određeno za koje nepokretnosti se utvrđuju kućni brojevi, a za koje ne, pa se tako **kućni broj utvrđuje** za sve stambene i poslovne objekte, za zgrade za privremeno stanovanje, za objekte u izgradnji čiji je postupak izgradnje započet u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata, za neizgrađene katastarske parcele koje su urbanističkim planom predviđene za izgradnju, za poseban deo stambenih ili poslovnog objekta, ako taj poseban deo ima neposredna ulaz sa ulice. **Kućni broj se ne utvrđuje** za pomoćne objekte koji su u funkciji glavnog objekta i izgrađeni na istoj katastarskoj parceli na kojoj je izgrađen glavni objekat. Za ambare, silose, štale, ribnjake, žičare, mostove, vijadukte, tunele, heliodrome, parkinge, stadione, bazene, reljefne stanice i TV tornjeve se takođe ne utvrđuje kućni broj, osim ako u njima postoji poseban deo koji je namenjen za stanovanje ili obavljanje delatnosti.

I pre izgradnje zgrade, vlasnik, korisnik, odnosno zakupac katastarske parcele može da podnese zahtev za utvrđivanje kućnog broja za neizgrađenu katastarsku parcelu. Uz ovaj zahtev dostavlja se i informacija o lokaciji izdata od nadležnog organa JLS, koja služi kao dokaz da je katastarska parcela predviđena za izgradnju. U vezi sa ovim, veoma je važna odredba kojom je propisano da utvrđivanje kućnog broja nije uslovljeno pravnim statusom objekta, niti upisom objekta u bazu podataka katastra nepokretnosti.

Označavanje naziva ulica i objekata je obaveza JLS. S tim u vezi, JLS je obavezna da u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o imenovanju ili promeni naziva ulice, izvrši označavanje naziva ulice. Ukoliko odluka o imenovanju ili promeni naziva ulice prouzrokuje prenumeraciju kućnih brojeva, JLS je dužna da istovremeno označi naziv ulice i izvrši označavanje objekta kućnim brojem prema podacima Adresnog registra. U novoj ulici, ne može se vršiti označavanje objekta kućnim brojem bez prethodno označenog naziva ulice.

Zakonom je propisano da **troškove označavanja ulica snosi JLS**, dok troškove označavanja objekata i katastarskih parcela kućnim brojevima snose lica koja su podnela zahtev za utvrđivanje kućnog broja za objekte za koje nije utvrđen kućni broj (vlasnik objekta, zakupac na građevinskom zemljištu u javnoj svojini na kojem je izgrađen objekat, investitor, odnosno podnosilac zahteva za ozakonjenje objekta). Ukoliko su troškovi označavanja objekata i katastarskih parcela kućnim brojevima u postupku numeracije ili prenumeracije kućnih brojeva izazvane donošenjem novih ili promenom postojećih ulica, tada troškove snosi JLS.

Kontrolu nad označavanjem ulica vrši JLS, dok kontrolu nad označavanjem objekata vrši RGZ.

Table sa nazivima ulica izrađuju se u skladu sa Knjigom grafičkih standarda koju donosi direktor RGZ-a ili u skladu sa odlukom JLS za teritoriju te lokalne samouprave. Takođe, tablice sa kućnim brojevima izrađuju se u skladu sa Knjigom grafičkih standarda koju donosi direktor RGZ-a.

VAŽENJE I PRIMENA

Narodna skupština Republike Srbije je 3. februara 2020. godine donela **Zakon o Registru prostornih jedinica i Adresnom registru** ("Sl. glasnik RS", br. 6/2020), koji je **stupio na snagu 12. februara 2020**.

Podzakonski akt kojim se bliže uređuje način vođenja Registra prostornih jedinica i Adresni registar doneće Ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva u roku od 6 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o registru prostornih jedinica (“Sl. glasnik RS”, br. 19/89), Zakon o jedinstvenoj evidenciji prostornih jedinica (“Sl. list SFRJ”, br. 18/88), član 111. st. 4. i 5. i član 181. stav 1. Zakona o državnom premeru i katastru (“Sl. glasnik RS”, br. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-US, 96/15, 47/17-autentično tumačenje, 113/17-dr. zakon, 27/18-dr. zakon i 41/18-dr. zakon) i Uredba o adresnom registru (“Sl. glasnik RS”, br. 63/17).

Urednik biltena Pravne novosti: Maja Stojanović Kerić, šef Odeljenja za pravni sistem lokalne samouprave
Kontakt: mailto:maja.stojanovic@skgo.org i 011/735-79-35

Možete nas pratiti i preko: